

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У ЈУГОСЛАВИЈІ

«Руски Новини» виходза јаки ти-
день. — Предплата на рок 60 дин.
Адреса: «Руски Новини» Р. Крстур.

Видава: Руске Нар. Просв. Друштво
Редактор: Мих. ФИРАК.

В - И - С - Т - И

Смертельна рана Кар- паторускай держави.

УЖГОРОДИ МУКАЧЕВО СТРАСЕЙ.

Немеци министер Рибентроп и та-
лиянски Чяно, котрих и Мадярска и Че-
хословака выбрали, да одредва гранцу
медзи Мадярску и Словаку и нашу
Карпаторуску Державу, одлучели на ва-
сиданию у Бечу 2. новембра, же Ужгород
и Мукачево, два главни руски вароши на
Горнци маю припаднуц Мадярской (од
Словакох достаню ваш Мадяре варош
Кошице вос чисту словацку околицу).
Ужгород је и главни варош нашей рускай
держави, где бива руска влада. Утрати
тих наших найвекших варошох — Уж-
город ма 40.000, а Мукачево 27.000 жите-
љох — то за нашу младу державу смер-
тельни удар, як да је њерцо виняли. И
то по неправди, бо окончани Ужгорода
и Мукачева в чисто руска. То до неба
вопија кријда, котра ше муши вим-
сциц на Мадярох. А боль цалого руского
народу навискавана.

100.000 Русинох Мадяром.

По нових гранцих направених у
Бечу 2. нов. припадне Мадярской юко
100.000 руского народа з нашей Горнци.
Цали наш народ муши проци тей неправди
и насиљству найштрейше протестовац.

Французка ше мене.

З Французкай приходва висти, же
вонкашня политика тей не давно у Ев-
ропи јще всемогущай держави будве
цалком пременета. Французка ше сце
конечно помирц зос Немецку и напра-
виц вос юго дгварку о ненападаню за
25 роки. Союз в большевиками Француз-
ка вохаби як ћо дома потаргала Народни
фронт, то је сојуз французких соција-
листиčких странкох под команду боль-
шевикох. За тेरав је французки ми-
нистри Даладе и Боне лем тельо повед-
ли, же Французка не сце охабиц стари
приятельства, але вато будве гледац
и нови. Але то тијк очивисне, же од
старих французких политичких прати-
льство на приклад в большевиками, вос
Польску и Малу Антанту остали лем
фалати.

У Палестини далей Крев чече.

Гоч Английци послали до Палестини
уж вельо войска, арабски преволуциона-
ре не преставаю забивац Жидох и руцац
бомби на жидовски хижи. Кажди днењ
ест даскељо мртвих. Жидовски валам
горја једен за другим подпалени од Ара-
бох. Уж љихто не вери, же Жидеи сулу-
мац у Палестини свою державу. Робише
лем о тим, цо будве вос тима Жидами,
који су уж населени у Палестини, чи ће
вони годни спашиц, бо Араби не познаю
милосердја.

Нашо Новини и земледелец.

Кед почали виходзиц Р. Новини,
њихо, хто бул народни приятел, не мо-
гол повесц, же таки новини не потреби-
ни. На чисто бул јаки, же вони тре-
бalo найбаржей нашему земледелцо.

Вон роби од рана до вечара, а во
швето вежне себе до рукох даяке чи-
тане. Правда вон брал и дотля, але
љоцке. У тих новинох було досц но-
восци, »веџеј читаня«, але не на на-
шим язику.

Ест и нешко »мудријашох« котри
не беру нашо новини лем прето, же у
љоцких ест веџеј читаня и тун-
ши с ў.

А ест заш и велька часц читате-
љох котри пригваряло нашим новином
же вони не досц практичесни, же не
одвitujo своји задачи т. је да подпол-
но послужа тому, кому су наменени —
земледелцом.

Ми вельо числа Р. Н. вельораз
ви-
поднесли зос общиј читанјом, котре би
баржей спадало до даякога часопису.

Але чи то була и наша хиба, же
новини не були више практични — при-
лагодзени потребом земледелца — то
уж друге питанje.

Кед було веџеј общого читаня
кладзене, я би повед же було положе-
не з нужди. Подумайце лем: Кед једен
сам човек при наших новинох и ре-
дактор и коректор и дописник и скла-
дач и експедитор, веџ и директор дру-
карни, а гу тому ма на бриги найвекшу
нашу парохијо и ище једни новини, веџ
јаке чудо, кед вон дакеди ледво чека,
да му приде даяка готова статија. И вон
јо веџеј раз муши положиц до новинох
гоч је не цалком задовољни зос напи-
саним, але друкче таку статију лем пре-
то, бо сам не старчи, нема кеди другу
написац.

— Дописоватељох нам дайце! —
Посилайце нам практични статије, а ми
їх помесциме! — так ми кричиме.

И так з дња на дјен. Једни други
не разумиме, једни другим догања-
ме. Та је злу доскочиц? Як го поправиц?

По мојим думама, з веџеј добрим
дзеки з веќшим разуменјом
за тоги нашо новини поробиме, да
тоги нашо новини буду — хасновити.

Гоч ант једен з нас не стручњак
за писање, ипак годзен, кед зна посјла-
дај букви на папер робиц свой. Инте-
лигенција поготов. Гледа ше од нас
шицких да будзёме — шицко.

Чи чежко једнунг за стол и препи-
сац даяку хасновиту добру статију цо
би служела земледелцо. Польо роботи
таке широке, же не треба буц стручњак.

Не муши то буц ант километерски
статије. Не муши то буц ант калиграфски
рукопис, а и папер је више найдзе цо
е з једного боку чисти.

И при муроано хижи досц једен
стручњак, котри приме прејг себе ро-
боту, а гевти други работници цо робя-
гоч су не стручњаци.

И наша народна буџовля будзе
красна, кед буџеме мац веџеј работни-
кох, а менеј так званих »стручњакох«.

»Стручњак« ше үвредзи кед мур-
едактор не положи, лебо скраци ро-
боту а работник ше повинує, бо зна-
же хижа будзе така яку једна особа
једна воля будује.

И земледелец писмени годзен хас-
новито помогнуц предакторови — кед сце.

Јого способ роботи коло газдов-
ства, новосци до котрих сам дошол, цо
сам випробовал нај напише на једен
папер и пошле.

»Я зробел тото, так и так... Удало
ми ше тото и тото, лебо ми ше не
удало«.

З даскељома словами котри не
муши буц написани зос »најску« ру-
ку, през койяких цифрованьох, вон
поможе тим цо тото не знали.

Не будзе хиба, же там у писму
пойдзе брком шорик, же у штредку
виречења напише вельку буку — глав-
ни за нас змиј, а кед змиј добри,
редактор препише, узори и — хасчу
будзе за каждого.

Ми и знова поволујеме, як зме то
уж скорей робели, шицких, и земледел-
кох и интелигенијио нај послао шицко
цо думамо же хасновите за народ —
не муши буц то »видумане«, нај бу-
дзе отр'обоване, будзе добре.

Рубрика »Газдество« не остане
на једней статије але будзе мац једен
бок, будзе кед треба и веџеј.

Унай, як и у цалих новинох тре-
ба да будзе гевто цо цудзи стручни
новини и часописи приноша, лем збити
и лем најпотребнейше.

Кед нашо новини принесију препа-
труноќ новосцих цалого тижња у збитих
шорикох, кед наја газдозвска страна
принесе виберане и најважнейше цо у
других — на широко писање, кед
цали новини не лем поведза, же муши-
ме буц напредни, але и укажу драгу
по котреј маме појсц, веџ буду нашо
новини земледелцом на векии хасен.

А за туђу роботу ми браца, шицки
стручњаци и не стручњаци мушијме не
прилагали, да нашо новини буду кон-
дензоване млеко — шметанка дневнай
преси.

Наш земледелец кед то найдзе нука
веџ му цудзи не буду тунши — а гоч
и буду тунши не буду -- милши.

Ми отвераме веќшу рубрику за
нашого највекшог читателя земледелца,
модлиме шицких да нас у тим напряму
поможу. — Понавјаме, кажи може по-
могнуц хто сце.

М. К-ч.

Борба за Руску Горніцу.

2. и 3. новембра зишли ше у Бечу вонкашні министер Немецкай фон Рибентроп и италиянски граф Чяно, да на молбу ческай и мадярской влади ушоря граніцу медzi Мадярску, Словацку и Карпаторуску Державу. Найважнейше то, чи будзе одредзене на нашей Горніци гласане (плебісцит) кому вона сце припадац, чи без гласаня Русини останю у свой Карпаторускай Держави у союзу зос Чехами и Словаками. И далей друга важна ствар: кельо жемі отаргню од Карпаторускай Держави и даю Мадяром.

На тей конференцы у Бечу присутни и президент Рускай Влады о. Волошин и президент словацкай влады о. Тисо. И руска влада и главна политична организация Русинох на Горніци Руска Народна Рада преглашали торжествено цалому швету, же на Горніци не треба ніякого гласаня, бо цали карпаторуски народ, як ёден, жада остац у союзу зос Чехо-Словакчу державу.

Випатра як да Немци баржей тримаю страну Русином и сцу да ше цала ствар реши на ёден праведны способ: дзе Мадяре жилю у векшини тата жем най припадні Мадярскай, а такай жемі, як зме уж писали, на Горніци барз мало. Талияні заш до тераз цагали на Мадярску страну.

Уобще руска Горніца у остатнім мешацу постала предмет широкай политичнай борби у Европи и то пре свой положай. За Немецку барз важне, да ма на Горніци цо векши вплив, бо отамаль уж не далеко на Україну, дае Немци думаю започац борбу з большевиками. Немци ше муша ширит на восток Европи, кел им Англия и Французка не сцу враги предвонні колонії у Африки и Азії.

Італія заш трима з Мадярами пре старе приятельство та би сцела зробиц Мадяром по дзеки и дац им гоч и шыцкіх Карпатских Русинох. Але закон, по котрим Гітлер вжал од Чехох 3 и пол мил. Немцох, мушки вредиц и за нашу Горніцу.

Прето ше ми наздаваме, же надвлада ипак правда и право и же ше у Бечу одредзи справедліво: кажди най трима свой и най зос своїм влада.

ЗОС ДРАГИ.

Народ ше будзи.

По дужшай прерви сцем далей описовац свою драгу по Горніци того лета. Шыцки новини швета полни су у остатнім часу вистох зос нашей Горніци. А то наша оцовщина, дзе пред неполных 200 роки бивали ище нашо предки та о ней ми найвецей знац мушиме. Зато сом и путовал по тих наших крайох, да их цо лепше упознам и да вец у наших Новинах рускому народу у Югославії розповем.

Глубоки рани, коих Русином на Горніци задали Мадяре за време скоро 1000-рочного владания на Горніци, почали ше тераз по войни фришко гойц. Чехи, правда, не дали Русином обещаней автономії, але зато ипак шлебода под Чехами була без поровнання вельо и вельо векша и праведнейша, як под Мадярами.

Школи.

То ше видзи найлепше на писменосци народа. Под мадярску было 80% неписмених Русинох, а и тоти 20% знали читац лем по мадярски, а по руски лем дахто дагдзе. Но шыцки державни школи були мадярски, а руски лем даскељо церковни.

А 1932. року мали Русини на Горніци: основни народни школи 460 школярох 85.500 Висши осн. землед. шк. 203 „ 4.100 Граждански школи 17 „ 4.550 Гимназії 4 „ 1.550 Учительски школи 3 „ 534

Шветовни евхаристийни конгреси.

Конгрес у Будимпешти был по шоре 34-ти світски евхаристийни конгрес. Перши был у Ліле-у у Французкай 1881. року. Затим були конгреси у Авиньону (1882.), Літишу (1883.), Фрайбургу у Швіцарскай (1884.), Тулуси (1886.) и Паризу 1888. року.

Шыцки тоти конгреси були на території Европи. Року 1893. был перши конгрес на території Азії и то у Єрусалиму. Затим отримани конгреси заш у Европи и то у: Реймсу 1894., Парай Моніал 1897., Бриселу 1898., Лурду 1899., Ангерсу 1900., Намуру 1902., Анггелему 1804., Риму 1905., Турнау 1906., Мецу 1907., Лондону 1908., и Келну 1909. року.

Перши конгрес у Америці был 1910. р. и то у Монреалу у Канади. По тим заш отримани конгреси у Европи и то у: Мадриду 1911., Бечу 1912., на котрим участвовали и нашо паломніки. Пред войну отримани ище два конгреси и то: 1913. р. у Ла Валета и 1914. у Лурду.

Од 1914.-1922. року — пре войну и чежки повоевни часи — претаргнуты тоти красни торжества. Року 1922. был конгрес у Риме. Од теди ше отримую конгреси кажди други рок. По конгресу у Амстердаму 1924. кажди конгрес был на другим континенту и то: 1924. у Чикагу (Америка), 1928. р. Сідней (Австралия), 1930. р. Картага (Африка), 1932. р. Дублін (Ірска), 1934. р. Буенос Айрес (Аргентина), початком 1937. р. у Манили на Філіппінах (Азія) и 1938. р. у Будимпешти.

Слідуючи конгрес будзе 1940. року у Ници у Французкай, а 1942. року би мал буц у Мадриду у Єспанії.

ЗА НАШО ЖЕНИ

Як треба стол престрец.

Крашнё стол престарти — то пиха каждай газдині, хтора сце гося, або приятеля послужиц и хтора сце да ёй челядз тот крадки час ёдла за столом крашнё пребудзе.

Крашнё престарти стол подзвигує и скромне ёдло, а фини полудзенок ма ище

То уж шумне число школох за 450.000 Русинох у автономнай Горніци!

1937. року отворели отци Василиянс у Ужгороду пияту руску гімназию и вона ма барз вельо ученикох. А „Просвіта“ ма всей як 200 читальні по валалох! И то шыцко постало з нічого.

Уобще народни рух ше барз крашне развива, гоч нет правей шлебоди (автономії) и гоч Чехи дриляю на шыцки лепши места у державнай управи лем своїх людох.

Новини.

И преса (новини) тиж ше барз на Горніци умножели. За мадярской влади виходзел лем малка и худобевка „Наука“, цо ю зос велькими жертвами и у непрестаней борби з Мадярами видавал о. Августін Волошин, тэрашній президент Рускай Влады в Ужгороду. А тераз виходзя коло 30 новини. У тим ёден днівни „Нова Свобода“ ёден двараз у тижнію, 3 тижніово. Видно, же народ чита.

У редакції „Нової Свободи“.

Мне як новинара найбаржей интересовал наш нови днівнік „Нова Свобода“ цо у априлу того року почал в Ужгороду виходзіц. Приходзім до малкай старей хижі у літці Лучкая, дзе помесцена друкарня Федора Ревая, іншак ёдного од познатих руских преднякох, а тиж редакция первого руского днівника и то у ёдней малкай цемній хижки. За ёдним столом находзім двух редакторох старшого пана Бойчука и младшого звершеного богослова Івана Рогача. Зрадовали ше госцу з Югославії и випитую ше о наших обставинох.

векшу вредносц. Може ше повесц, же красни стол коруна газдиньowej роботи у кухні.

Знам, же будзе вельо таких, кед тоти слова пречытаю, цо поведза: „Но шақ баш ме брига, попри тэлья роботи ище и тото!“

Дораз вам я доскочим моё мили жени. Баш зато, бо сце телья робели заслужели сце да даци и ужисце. А то не велька робота. Кус добрей дзеки и ідзе. Кедышк жени обцаговали ище и на уліци жем, а тэраз себе помогли: зос масну фарбу обцагню и мирни су. Так то ідзе вінадзи, на ёдним боку себе роботу полегчай заш на другим даци иначе відумаю.

Була сом веций раз случайно у обисцох, дзе сом видзела, як старши ёдза при столе, а дзеки пошедали койкадзи и ёдза. Ёдно на стоящи, друге на жемі шедзи, якушк мисочку помедзи ношки трима и ё, ище му и мачичка помога. Насправди сом жаловала туту їцу фамелю.

Чи мушки так буц? Робота! И то не правда, бо цали ше рок не копе и не тлачи. Кед ше пороби най ше така газдня усилюв и най почне. Так научи свою челядз и себе, же кажди даци поможе та ше туту обычай отрима и віше будзе так.

Присц до обисца и попатриц пред польадньом як наглас шыцки модля и шедаю гу чистому и престартому столу, то знак культуры. Радосц ше видзи газди на очох и то преходзі на шыцки члені.

Нашо стари гварели, же Ісус Христос пребыва за таким столом од молитви пред полузденком до молитви по ёдлу, Можебуц, же то ше дзецом лем так гуторело, да дзеки добри буду, але добре тоти нашо стари видумали. По тим як стол престарти видзи ше, кельо газдня цені свою роботу и як вона люби свою челядз и своїх госях.

Фрушка горка.

ЗОС РЕДАКАЦІЙ.

Од мешаца новембра буду заш Р. Новини виходзіц кажде друге число на шейсці бокі, бо уж по роботох и кажди ма веций часу за читане. Зато модліміе наших дружнікох, да ше усилюю такой длуство за предплату виплациц. Ми ше усилювімі дац нашим читательм цо веций и цо лепшого читаня та мame право жадац, да кажди предплатнік свою дружніносці точно спольні.

(По тим о нас написали и ёдну статі у „Нової Свободи“ та нас барз хваліли, же як ше тримаме, можебуц нас аж превельо віззвігвали.)

— Кед сом дознал, же думаче видаца руски днівнік, барз сом ше бал, чи сце го отримац годни — гварим я. — Бо знам, же ту у вас інтэлігенция, котра днівнікі чита, векшином ище батогашко-мадяронска, прави ше, же признава лем московску націю, а руского язіка ше ганьби, док на справди чита лем мадярски новини. Та сом ше бал, чи будзеце мац досці предплатнікох. Думам, же не маце веций од 500—600 предплатнікох, а то мало.

— Маме ми 3.000 предплатнікох и віше ше нови явлю и шорово плаца не лем предплату, але и на фонд! — одповедаю ми радосно редакторе. — Бо ми маме уж младу інтэлігенцию, особено учительство, и тата млада інтэлігенция уж не батогашка ай не мадяронска, але щиро руска, народна. И вона трима будучносці рускай Горніци у своїх рукох. Тото цо ту видзице кояки батогашкі новини пісани язіком, котрим ніхто ту не гутори, то шыцко видаю Чехи за свой пенж (А за чий пенж виходзіц наша „Заря“? — скл.) лем да муца медаи нами и да нас подзеля. Батогашкі новини „Русский Нар. Голос“ нема ані 100 предплатнікох, а ма зато аж 5 редакторох, од котрих кажди ма по 4-6000 Д. мешачини. Тоти нашо батогаше то предані душі живи мертвевци, котрих мушки пофришко габа народнога живота однесці.

— Таки вони и у нас, — гварим — а вілем так шмелю напредок з народом за народ! Так робімі и ми у Югославії у нашай „Просвіти“. (Далей будзе.)

ШЛІБОДНА КАРПАТОРУСКА ДЕРЖАВА.

Опис жемі.

Карпатска Русь як саме уж мено гутори лежи под Карпатами и то з южней страни. Наш руско-українски народ жив з обидвох боков Карпатах зос сиверней, дзе Галичина, и зос южней, дзе Подкарпатска Русь, лебо як наша волаю Горніца. Горніца ше вола зато, бо тот наш край положени у велькай векшини у горах. И ми ю зато воламе раз Карпатска односно Подкарпатска Русь, а раз Горніца, а волаю ю и Карпатска Україна, бо як що наш народ на Горніци то лем часць єдна руско-українскаго народа, так и край, дзе тот наш народ бива — наша Горніца лем часточка цалей оцовиці нашого народа, котра ше вола єдним меном Україна. Швєтово новини тиж у найновшым часу волаю нашу Горніцу раз Подкарпатска Русь а раз Подкарпатска Україна.

Терашня руска держава на Горніци ма 12.617 кв. км. простору и 725.000 жительюх. Але у Словакії ест ище дас 4.000 кв. км. рускай жемі та так цала руска Горніца ма округло 16.000 кв. км. и велька в як у Югославії Словенія (Дравска бановина) и ма милион 100.000 жительюх, тиж тельо як Словенія. Коло половки жемі, в ісша од 500 м. и припада гу ішкіном, друга половка припада на гори то значи висша в од 500 метери. Уж з того видно, же Карпатска Русь то ипак не сами гори и ест краї, котри су баржай горски. Бувши Австрія мала лем єдну трецину ішкінох, а Швайцарска ма 90 проц. жемі, котра висша од 500 м. А ипак Швайцарска єдна од найкультурнейших и найна-преднейших державах у Европи.

ГОРИ.

Гори на нашей Горніци не барз високи. Найвисши перх Говерля 1.058 метри у Чарнай Гори. Карпати на Горніци волаю ше Бескид и то лесови Бескид. Ту гори найвисши 1.000—1.200 метри, а иншак су не пусты, не сам камень як ест велько у Алпох, але покрити з лесами и велькима ливадамі, котри ше волаю „полонини“. Леси то найвекши капитал рускай Горніци, гоч их до тераз Жидзи досць виніцели, але ипак представляю вони ище вельку вредносць и зос мудру, рационалну управу и газдованьем наша держава будзе од лесах мац найвекши хасен. На полонінах нашу ше безчислени стада овцох од котрих найвецей жилю Русини у висших полонинских крайях, цо их волаю Верховинци (бо на верхах горах жилю). Ровнії су на югу коло рики Тиси, дзе ест велько виніці, а родзи добре жито и кукурица. Там початок велькай мадярской ровнії.

Як вшадзи у горах так и у наших Карпатах ест велько рижних минералох, але до тераз ще их слабо вихасновало. Едино соль ше копе у векших розмирох и дакус углія. Наша держава муши ше старац, да ше минерални богацтва жемі вихаснуло, да ше створя фабрики, у котрих буду мац заробок худобни жителев горах Верховинци.

ГРАНІЦІ

Карпатска Русь гранічи зос Румунську, Мадярську, Словакію и Польську. Напроци Полякох и Румунію граніца в природна у горах, але напроци Мадяром є отворена на ровнії.

ЖИТЕЛЬСТВО.

На 1. XII, 1930. р. мала службена Подкарпатска Русь (крем тих руских крайях у Словакії) 725.000 жительюх. Пред 10 роками 1921. року мала по службеней ческай статистики 604.000. За тоти 10 роки приросло 120.000. Кед вежнеме, же ше жительство и далей, еднак множело, вец нешко ма наша руска держава у Карпатах коло 850.000 жительюх. А кед би ше врацели руски краї зпод Словакії мала бы милион и 100.000 жительюх.

Густота жительства в 57 души на єден квадратни километер (Югославія 64 на кв. км.). Не барз густо населеніна наша Горніца, але треба паметац, же половка краю то висока верховина понад 500 м. дзе векшина простору одпада на гори и дзе нет места за людски населенія.

Число Русинох. По народносци тоти 725.000 тисячи Рускай Держави були 1930. року подзелені так:

Шицкого жительства .	725.000	особи
Русини	450.357	" 62·17 проценти
Мадяре	115.000	" 15·96 "
Жидзи	95.000	" 13·10 "
Чехи	34.511	" 4·76 "
Немци	13.000	" 1·90 "
Румуни	12.000	" 1·76 "
Рижни	2.500	" 0·35 "

При пописованію жительства велі Русини цемни и несвидоми, а котри жили при мадярской граніци, записали себе за Мадярох, так же правих Мадярох насправди нет ані 100.000. Кед ше граніца рускай держави розшири и на Русинох у Словакії, а мадярски валали пойду гу мадярской, а чески уряднії виселя до Ческей, теди буду нашо Русини мац векшину од коло 90%, и то

будзе теди чиста Руска Держава не лем по мену, але и по жительству.

По заниманю жительство ше дзелі так:

Заніма ше зос	особи	процент
Земледілством, лесом и риболовом	480.000	65·8
Тарговину и банкарством	41.500	5·7
Індустрию (фабрики)	86.000	11·8
Комуникация (железниці)	23.000	5·7
Явни и приватни служби	30.000	4·0

Русини ше занимаю зос земледілством у велькай векшини — 81 проц., зос тарговину лем 2·6 проц., а у фабрикох их ест лем 6·2 проц. То обице позната ствар, же шицка тарговина и индустрія у Карпатах (не лем у наших, але и у словацких) у жидовских рукох. Док Мадяре владали у Карпатской Руси вони нароком тримали наш руски народ далеко и од школи и од культуры и од варошох, то значи: од тарговини, индустрії и од явних званійох. Аж тераз у шлебодней свой держави будзе ше наш народ шлебодно развивац на шицких польох жывота и престане буц народ „югасох и кондакох“ як го Мадяре називали.

НАРОДНЕ ГАЗДОВСТВО.

При описованю газдовства у Карпаторускай Держави мушиме мац на розуме, же там єдна велька часць краю сами гори, котри за земледілство не прикладни и зато там ше велько хова статок и овци. Лем єдна часць держави ровніна, дзе ше може развивац земледілство так, як у нас у Бачкей и Срімі.

1936. року жем була подзелені так:

Орана жем	238.676	гектари	18.9	проц.
Луки и ливади	145.457	"	11.4	"
Загради и овоцніки	7.488	"	0.4	"
Виніци	4.529	"	0.3	"
Пашняци и полонини	171.497	"	13.6	"
Лоза за кошари	1.653	"	0.3	"
Леси	585.000	"	46.8	"
Води и озера	10.876	"	0.8	"
Неужитки	52.500	"	7.4	"

Ведно 1 милион 261.000 гектари.

Видзиме з тей статистики, же орачей жемі, лукох, заградох, виніцох и пашнякох, то ест шицкай жемі, котра служжи за вайалске земледілство ест 45 проценты. То мало и прето ше у Карпаторускай Держави муши велька увага пойладац на то, да ше цо лепше розвив лесове газдовство, да ше повекша кельо мож веци урожай поля и да ше розвив туристика (путоване варошкого жительства по горах), од котрой на приклад Швайцарска у Алпох ма барз вельки приход. Гу тому ше муши дац народу заробку при копаню минералох, котрих близовно у карпатских горах ест досць, лем ше цудзи держави мало за ніх старали.

УРОЖАЙНОСІЦ.

У 1936. року бул на Горніци таки урожай:

Пошато було гектари	Урожай метри на гект. уродз. мет.
Жито	36.375 560.362 15·4
Раж	28.608 371.658 13
Кромплі	45.361 4,990.765 108·2
Ярець	3.212 34.142 10·7
Овес	4.000 27.945 10·6
Цукрова репа	77 9.910 128

З того видзиме, же главни земледілски продукти на Горніци су кромплі, вец жито, раж и овес. Єдза там и овшани хлеб.

Урожай на Горніци не подлейши од урожаю у Польскай, Мадярской и Румунской. За доказ най послужи читателью тога статистика:

На єдиним гектаре уродзело метери	
у Польскай	11·9 жита 11·4 ражу 12·1 ярцу 11·6 овса
у Мадярской	13·2 " 10·7 " 14 " 11 "
у Чехословакії	16·5 " 15·4 " 17·2 " 16·1 "
у Румунской	8·4 " 7·5 " 7·3 " 7·7 "

З тей статистики видзиме, же урожай жита и ражу по гектару на Горніци превышуе урожай тих продуктох у шицких сушедох крем у Чехословакії, а урожай овса ровна ше урожаю у шицких сушедских державох. То доказ, же земледілска культура на нашей Горніци не лем не ніжша од польскай, румунской и мадярской земледілской культуры, але кед маме згляд на неплодносць горністей карпатской жемі, вец муши буц и висша, кед дава векши урожай як на приклад плодна мадярска ровніна.

(Далей будзе.)

СКЛАД НОВЕЙ РУСКЕЙ ВЛАДИ.

Президент министрох: о. Август Волошин,

Министри: Юлиян Ревай и Др. Бачинский.

Буду поставени ище троє секретаре так, же цала руска влада будзе мац 6 членох.

О. ВОЛОШИН,
президент рускай влады, постал почеши доктор Україн. Універз.

Українски Універзитет у Праги дал призиденту Рускай влады в Ужгороду о. Волошину титул почешиного доктора філозофіческих наук за його заслуги як професора, писателя руских інколісих книжкох и вожда Русинох на Горніци.

БРОДІ, ФЕНЦІК и ПАРКАНЬ,
батогаше - издайніци.

Др. Паркань бул перши руски министер при влады у Праги и губернатор в Ужгороду пред тим, як постала окрема руска влада. Та бул у тим високим уряду лем даскељо дні, бо такой ше виявело, же Паркань батогаш-мадярон, народ почал проци вільного протестовац и вон мушел зос своєго места одступниц. Видзиме, же ше Чехи у перших дніях постория Карпаторускай держави не добре ориентовали, и не знали, хто щири народни чловек, а хто издайнік-батогаш. Аж 26. октября увидзели, же Броді заправо мадярон и издайнік, же таки исти издайнік-батогаш Фенцик и же шицки батогаше издайніци своєго народа и держави, та поставели на чоло влады найзаслуженнішу особу на Горніци о. Августа Волошина, котрого цали руски народ уж 40 роки позна. як першого народного борителя.

НА ГОРНІЦІ НЕТ СТРАНКОХ.

Президент влады Карпаторускай Держави о. Волошин заб

Карпаторуска история.

I.

Нашо прадіове находза ше у тих краюх од VI. вику и бивали аж по Семигород а теди у давних часох ше волали били Хорвати. Так були вони у тих краюх три сто роки скорей як цо Мадяре там приселели.

Нашо историчне право, кед ше го сце гледац, на тоти краї походзи од часох князя Олега Велького (880—914). У тим часу били Хорвати ишли зос Олего-вим войском на Царгород як и шицки други Руснаци. Кед Мадяре пришли под Київ 886. року (бо їх зос їх краюх вигнали Печеніги), київські князове им дали проводнікох, котри их пресвідли през Карпати под водством их вожда Арпада и так Мадяре постали як стража рускай колонізації, котра була аж по саму Братиславу. И нвшка там ест место цо ще вола Орошвар, а то значи руске место. У тим часу били Хорвати под водством свого княза Лаборца водзели борбу проци Мадярох, але княз сам у тей борбі погинул. У тим часу били Хорвати прияли мено Русин, були подложни київському князови и ишли з нім ведно на Царгород за князом Олега, Ігора и Святослава. За часох князя Владимира Велького граніца київськай держави доходзела по граніци ческай держави Олдриха и мадярского края Штефана на Горніці.

По шмерци Владимира Велького 1015. р. кед Поляки завойовали червенски вароши (Перемишль' и Ярослав), мадярски краяль Штефан именовал свого сина Емерика за княза Русинох (dux Ruisorum). По його шмерци на мадярски престол пришол Андрій I, котрого жена Анастазия була дзвівка нашого княза Ярослава Мудрого.

За туто Анастазию народ приповеда, же вона у замку Густу чува руске благо и рахує го, кед ше предбудзі кажду Віллю пред Крачуном.

Династія Арпадовичох (995-1301) отримовала добри звязи зос нашима князами у Києве и Галичу, мадярски краяль на своєм дворе бешевовали на нашей рускай бешеди а коло себе мали наших князех лостайнікох. Бомадяре пришли до тих краюх як обична черга пастирох 896. р. и прияли до своей бешеди шицки слова зос стародавній культуры и фамилійного живота руского народа. Йще за Бели III. (1173-94) шедзели Мадяре под шатрами медзи Дунайом и Тису. Їх краяльне не могли ще одважиц чи да пойду на страну византійских царох чи гу Риму, и поднерали восточни обряд о чим нам шведочи и коруна мадярского края Штефана I

вишита у Всепримским манастире зос старима рускими надписами.

Тоти краяльне у кревним сродству зос нашима князами давали нашим Русином самоуправу. Карпатска нешкайша Держава волала гу Universitas populi Rutenorum, а мала окремну адміністрацію и суди. Потомки руских боярох служили на мадярским краяльским дворе як велько достойніки. До Карпатской Руси приходзели численни приселенци зос українскай держави за часох Коломана, Андрія II. Бели IV., Владислава II. — то були політични емігранти, котри на тот способ змоцьвали наш народ. Но Мадярски краяльне вихаснововали незлагоду наших князех и ишли за тим да и Галич себе присоединя. Андрій приял и титул: Краль Галичини и Владимирий. Аже галицки княз Лев I. завжжал Карпатскую Русь 1280. р. и зединел ю зос галицку руску державу. О тим нам шведочи грамота Грица наджупана у Берегову, котри ще подпісувал як урядник київського княза Лева. З того часу и место Берегово ма руско-українски герб галицкого лева. Друга грамота зос замку (утвердзени варошик) Мак у западней часци у шаришкай жупанії означае, же припадала рускому князови 1320. року. Отже цали край од Берегова аж до Маковици на Шарискай, дала нешкайша руска Горніца спадала през 40 роки под руску галицко-волинську державу.

II.

Аже приход 40.000 Половцох за Бели IV. зопар, же гу мадярска держава не пославяна; гу тому мішана династія (1301-1526. в.) зробела, же верх вжала западна струя и у церковных стварох. За часох, першого краяля з тей династії Карла Роберта з роду Анжу, котрому велько помагал и папа Бонифатий VIII, побунів Русинох проци нього Петро Петрович земплійски и ужански наджупан, магнат на Топлі (1305-1320.). 1315. року вон видал єдину прокламацію и поволал шицких шлебодних Русинох и селянох да ще побуня проци краяля Карла. Як главну причину тей буни навед, же руски обряд у небеспеки, бо Карло пристава цалком гу латином. Да будзе певнейши за свою победу Петрович пошол до Галиции и модлел тамошніх руских князех за помоц. Предложел галицкому князови Львови II. Юр'евичови, да завежне мадярски престол, да так надвлада славянски напрям у мадярской держави. Але Лев му не могол дац ніжку помоц, бо баш теди руски князове воювали зос Литовцами и Татарами. Петрович згинул под замком Мак у бою 1321. року. Династія Анжу почала теди іще баржай давац предносц латином и приведла до твердіньох и дворох талиянских емігрантох як цо були Другети, Палавичини. Карлов син Лудвіг прилучел Галицию своєй держави, але його жец Владислав Ягайлло зос Ядвігу однял му ю и зединел ю зос Польську 1387. и теди створена терашня граніца медзи Галичину и Карпатску Рус.

(Дале будзе)

Управни одбор обачел же шицки нашо людзе признаваю, бо найвекша векшина признаю же зме припадніди того народу цо тераз жив у граніцах Чехословацкай республики, Польской и на України, дакле же зме тот істи народ цо и вони.

З тим признаваньом признаете дакле же ми припадніци українскогого народу понеже ше тот народ котрому ми припадаме нешка так вола. Але кед ше поставяло директне питане чи ми Українци, лбо Русини, чи наш народ руски, русински лбо українски вец ще велі одрекали єдного од тих менех. Я не Українец, ані наш народ не українски. Наш народ руски, русински, а ми Русини и далей точка.

Тота забуна уношена медзи наш народ приходзі одталь, же ше и тот наш народ, котрому признаємо же припадаме так волал як и ми тераз.. Русини и руски народ... Кед ше видзело же неприятель нашого народу хасную туто мено за уношэн баламути медзи наш, на жаль не просвищени народ у тих краюх, вец вжате мено українски и Українец, дако подобне як ту у нашим отечеству мено Югославен односно югославянски народ. Же так и нешка ще легко може кажди ошведочиц же велько людзох вст у тих краюх котри и нешка гоч ще не одмага мена українскогого зос поносом ще не одрека мена Русин. А ані ніхто од нього то не жада. Ми з тим меней, прето же ще находитиме медзи братским славянским народом хтори нема потреби ані интересу да нам роби пре-

ПОМОЦ РУСКЕЙ ВЛАДИХУДОВИ.

У мешацу октобру руска влада паручела за худобных жительох у горох 170 вагони кукуруци. Президент Волошин одредзел, же тоти, котри робиц не можу, достаню кукурицу задармо, а способни за роботу одробя на державней роботи. Даљини 50 вагони кукурици су уж у драже. У мешацу новембру паручела руска влада за своїх худобных жительох нових 250 ваг. кукурици.

НАШО У СЛОВАЦКЕЙ

питаю, да буду соединени зос Карпаторуску державу. Були уж висти, же Словаци одступя Русином три срези и то Сним, Бардіев и Михаловце. Кед би голем Словаци сцели буц праведни та одступиц шицки руски краї нашей держави та би то була голем малка одплата за страцени Ужгород и Мукачево. Але чежко вериц, же так будзе. Русини зме тераз слаби та шицки нам чокда. Лем у нашей зложней роботи и медзисобней любови посцігнеме потребну моц и силу, да нам ніхто розказовац не годзен.

Посилайце

предплату!

3-рочна робота „Просвіти“

(Звіт секретара п. М. Ковача.)

Управи просвіти од вій основаня положени з волю народа през 20 роки живота нашей Просвіти ані єдного часу не знімали з розума же наш народ у Кр. Югославії припада велькоому українскому народу. У тим духу робели и водзели свой народ, цо мож видзиц по шицкай нашей роботи прейг календарох, новинох и гл. схадзкох. Опатриме та увидзиме же так було. Векшина народу туту роботу одобрела, значи же робота управних одборох не була демагошка вона ма ослону на народу през тоти двацет роки аж до нешка.

Але просвіта односно вій управи од початку до тераз не надрильовали силом тогто становиско своєм членом. У кельо то було на Просвітних схадзкох, то були виступи младих людзох, котри не жадаюци зло народу сцели го скорей привесц гу цилю односно подполному народному определеню и свидоменю. Просвіта прейг своей управи таке поступована младих осудзела, не пре то же ше не сцела определіц, односно признац же зме припадніци українскогого народу, але прето же таким способом як ще почало вони медзи народом шириц принесло би самому Дружту вецей чкоди як хасну. Просвіти одбор упливисал и на наших младих интелигентох и може констатовац же вони уж нешка вименили свой методи и увидзели свою хибину роботу.

преки у нашим националним подзвигованю, не мame за тераз потребу да того мене меняме. Ми го прето ані не меняли. Присподобиц можеме тоти нашо два мена як Шваб и Немец.

О нашей национальнай припадносци гу українскому, дакле русинскому народу, наша интелигенция не сумя. Вона начисто зос тим уж давно. Кед би нашо людзе котри ище не були досц упущени до того вопросу були процив того мена вообще з тим самим були бы такох процив своей власнай интелигенції як младшай так старшай котра роби за народ.

Йще єдна ствар по тим вопросу бала-мучела воду, и не дала висц на праву драгу. Ми ше видзи же то було лем непорозумене. Ствар у тим. Як познато наш народ на Горніци у Галичини и у большев. Русії змагаše на свою державу, котру вон уж мал але пре нещешліви и неушорени вонкашні и нукашні прилики утрацел ю. Йому ше пре то предруцовали якиш „сепаратистички“ тенденції, служене цудзим людзом, але и не постяне того народу и т. д.

Управному одбору була пред очи тата драга:

Нам досц кед зробиме тогто да наш народ освідомиме же припада тому народу цо ще нешика вола українски. Кед ше тот народ од штерацец пейц милиони нешка доможе шлебоди оснуй свою державу, лбо пре одпорносц гу другим неприятельом зложи зос даедну другу славянску державу до ведиа як шлебодни зос шлебодним як брат з братом, ми тогту дражку не можеме ані не будземе

О ЧИМ БИ НАШОМУ ЗЕМЛЕДІЛЦОВИ ПИСАЦ?

Кед сцеме буц практични мушиме патриц да наш читатель вицагнє цо вецей хасну зос новинох. Думам же би требало нашого читателя, котри є у найвекшой векшні земледілец упутиц до тих стварох з котрима вон каждодневно приходзи до дотику.

Ест вельо людзох цо вишли зос школи а не знаю ані добре рачунски операциї, а у своїй пракси обачел сом же вельо людзе не знаю писмене дзелене. Поновиц дакле у новинох тово цо у школи дакеди учели, а цо им у каждодневним живоце треба.

Так исто ест вельо людзох котри не знаю вираховац кубитуру древа, жеми, хижи и т. д. Далсій вираховац верхносц загради, поля у квадратных метерах и т. д.

Нашо людзе часто не знаю ані як виполніц „Упутницу“ за пенежки. Не знаю запаковац пакет по посилаю свояком до другого места.

Ест цо не знаю свою робу, земледілски производи сортирац обробиц да вони достаню цо векшу цену.

Ест газдині котри маю вельо курки, та и барз ше на іх гніваю же ше не нешу як треба, а ані сегініци не думаю же би курки ради, але вони виновати же таки на швет пришли. Кед би газдині знали дацо о селекції о добрих пасminoх, вони би мали і вецей вайца за исту плацу.

О пенежних системах, о берзи, о бураи, о пенежних установах, о важносци задругарства, о вихованю дзецах, о хигиенским додопатраню дзеца и старших то не вичерпане жриди писаня.

А кед би ше даєден наш читатель, котри ше розуми до порезох до законах поднял, та у

меняц. До политичнай страни опредзеленя нашого народа ми не годни ніч допринесц, ані то не наша должност. Наша должност остава на просвітим полю. Політика у нашим дружтве виключена, політику ані не водзиме, ані не треба да водзиме, бо з тим ше лем таргаме и вадзиме, а наша робота вводэи ше шицка на зваду. Гевти котри нешка не сцу буц Українцы але Русини найто и останю, бо су и так на правей драги, а кед не буду слухац койяких неодговорных розриватльох нашого народа вони нешка ютре и сами приду до правди и увидза же зме мали правду. Як таких ми их признаваме за своіх братох, ми и нешка з поносом сцеме и будземе шпивац наш народны хімн „Я Русин бил...“ як и „Ще не вмерла Україна...“ Обидва нашо обидва нам мили. Розуми ше же ше Просвіта борела и будзе ше бориц проців тих людзох котри би сцели у замуценей води лапац'рибу.

Наша драга не од вчера одредзена, вона злужи нічім, лем народним интересом, цо не можеме твердзиц и за други направы котри ше появел медзи нами и котри новшо-го датуму.

Як одвит тим цо ище вше твердза як українство то фабрикат Немцох, ми даваме же тут наш народ не негираю и други векши народи, па и сами обективни велько русу. Негираю му право на самоопредзелене, пре рижни причини, до котрих нам нешка не место ту да уходзиме.

(Далей будзе).

кратко упознал нашого чоловека з найпотребнейшими законами, допринес би вельо, да наш земледілец не вируци вельо раз вельки пенеж на судски и адвокатски трошки, а до свога „права“ не дойдзе.

А поуки з писмовні би тиж не почкодзели. Ест наших людзох и нешка досц котри не знаю по руски писац. То не така хіба, як цалком не знац писац, але кожды Русин требал би да зна свойо писмо и написц, не лем почитац.

Рахунки, геометрия, заградарство, пчоларство, овоцніцтво, ховане статку и дробизгу, обрабяне виніци, пивнічарство и т. д. кожде да досц материялу за тоту страну Руских Новинох, а не правда же нет медзи нашима людзьми котри би на приклад не знали як треба порихтац гордови и як зробиц з грозном да достанеме вобре вино. Я твердзим же ест таких медзи нашима читателями досц и могли бы написац вельо хасновитого о тим, гибаль же чуваю тово знане як свою тайну, у хторим случаю их не можеме тримац за приятельох нашого чоловека, и наших новинох, гоч як би ше вон у дзепіздных случаюх виказовал як таки.

Тримайме нашо новини як наприклад прадки, дзе ше вецей сущедох зайду, попріповедаю себе цо у своім газдстве робели цо пробовали. Най и нашо новини буду место дзе ше дознаме за шицко нове хасновите и добре.

Ми у тим напряму сцеме робиц, будзевме докля нам сили допушаю, лем понавяме, не годни зме до краю витримац кед каждый будзе лем чекац, а не будзе помоцнікох.

К.

ЖИТО ШЕ МОЖЕ САДЗИЦ ДО ГНІЗДОХ.

Читаме у „Времену“ у рубрики „За наше село“, же окончовани пробы зос садзеньем жита до гніздах. Же тата пробы дала барз добри результаты. Так зме з радосцю начитали, же у тим конкурсу, кед ше не спрведаме участвовали и земледілци з Керестура, та дво-ме були аж и наградзены. Ми би любели чуц их способ роботи коло того и були бы зме им благодарні, кед би ше зявели до редакцыі Р. Новинох да нам розтолкую як вони то робели. Док блісши податки о тим не мame ми вінімаме зос истых новинох способ яки препоручую да ше приихта жем за тоту роботу.

За садзене жита до гніздах ест таки ше-ячи машини, але хто их нема може себе порихтац жем на тот способ: Вежнеме дакус моцнійшу гредку на хтору прибісме (привяжеме) три мотички (цртала), а тото шицко пришрубуеме на градзель и на кольчата, лебо на даяки иншаки способ. Главне то, да достанеме браздочки дас 5 см. глубоки, а далеко ёдну од другой 30—32 см.

Накеди направени даскельо бразди може ше такой почас садзиц. Найлепше будзе да ше перши шор означи зос зацагнуту шпаргу, так же гніздо од гнізда будзе далеко 30—32 см. Тоти ознаки роздаленосци места од места означа ше на шпарги зос вапном, лебо даяк иншак. Гевтот котри садзи бере зос трома пальцами правей руки 25—30 зарна и кладзе их на дно бразди коло означеного места. Други шори ровнаме по першим.

Кед уж тельо посадзене кельо широка ёдна брана од церня, норовнус ше жем уздуж шорох, браздочки ше ровнаю и зарно закрие. Садзене з тим законъчене.

Садзене на тот способ як твердза стручняци везьо рентабільніше, особено за менших газдох, бо приход зос такого способу садзеня дзе мож и окоповац вельо векши.

Тот способ садзеня у Японії уж барз давно познати. Там так садзели ярец.

КЕД ШЕ КРАВА НЕСЦЕ БЕГАЦ.

Єдни земледілски немецки новини принесли же барз добри результаты дац тут способ:

Такей крави дац пол кили кващного цеста, тога до жени охабяю за кващок, а по двох годзинах ище пол кили.

Кромплі скорей як кладзене до доліка добре, як гварі „Време“ попребераз, oddzelic нездрави и начати кромплі, а вец их посипац зос сумпорним кветом, котри можеце достац достац у кождай тарговини. Вон кед постоі розвива гас, котри унічтожуе бактеріі цо губя кромплю.

Як одшрубовац заардававени шруб? Насипце на ньго витрийону, лебо терпентину, так да зайдзе до кождай дзирки. Кед ані так не помага, вец вежніце даяке железо, розпече го у огню и приложе го гу шрубу. Кед ше шруб розогрея теди ше легко да одшрубовац.

Жима приходдvi, а з ню и влажни дні, та и хората з німа. Хората од ногох приходдзи, так дзешка гварели. Ноги муша буц сухи, але кед придзе плютавица, та и найлепша обуй зна премакац. Же би обуй не препушчала воду, добре розтопиц парафинову швичку у бензину и з тим намасциц обуй. Талпи не треба з тим масциц, бо буду барз шліски. Талпи добре намасциц зос привареним лено-вым олейом лебо зос рицинусом.

ШИРОМ ШВЕТА

У Французкай политику большевицох, котри ше старали прейг так названого „народнага фронту“, завладац гоч и зос революцию, препадла. Большевиком ше у свой часу удаляло уцагнүц до тей фронти шицки соціялістични стуанки. Тераз радикалсоціялістична странка, та котрой паипада и терашні предсідатель французкай влади Даладе, цалком розорвала союз зос комуністами и соціялістами, бо им постало ясно же тата фронта мала слухац большевицку владу зос Москви. У остатніх часох вше ше баржай чубе у Французкай слово: Не треба да большевици маю два престолії: Москву и Париз.

Вельки огень у Марселью настал у ёдним вельким дртнну а вецка ше влапел и готел дзе бываю готово шицки радикалсоціялістични водьове. Кельо ше зна дотераз ест 76 мертвых, а 100 особы ранены. Огньогасцы виратовали пратню предсідателя Даладе и його архіву. Даёдни приписую комуністом же подложели огень.

Немецка и Италия. памагаю Японску же би могла цо успишнейше водзиц борбу проци Китаю, бо кед змоцніе Японска на востоку теди ослабнє Англія, а то тим обидвом державом добре за терац приходдзи.

Америка сце да ма наймоцнійшу воену флоту (кораблі) же би ше могла браніц гоч би ю и вецей держави ведно нападли. За терац ёдни неприятель Америли то Японска котра уж давно нежие зос Америку у приятельству, праве же є велько слабша та не шме проци самей Америки за терац ніч розпочац. Але за то терац у войни зос Китаю стара ше да цо вецей ослабнє американскую тарговину, котра у Китаю добре заступена и ма отамац велько хасну.

Генерал Франко у Еспаниї на вецей местах розбил фронт большевицох и завжал їх утврдзеня на риці Ебру, дзе ше кирвави борби водза уж два межац. То перши вельки успехи на тим фронту.

Румунски Краль Кароль ма 14. того мешаца нацивиц Лондон ведно зос престолонаследником. Краля будзе провадзиц велька свита. Же ше тому нацивиц придава велька важносц видно з того же у Лондону уж од тера зе робя вельки приготованы. Зос Французской луки Калей дзе краля дочекую претставници англ. кралев. влади. Краля Карла през морю превеже английска вобна ладя, котру буду провадзиц велько воені ладі. Румунів ше наздаваю, же з тей нагоди заключа нови тарговельни угвор, котри за ніх будзе велько хасновитши од дотерашнього.

Турска преславела на торжествени спосаб, як и кажди рок, 15 рочніцу опстояня як республика под Кемалом Атататурком. На тей преслави пре свою хороту не бул присутни сам Кемал Ататурк.

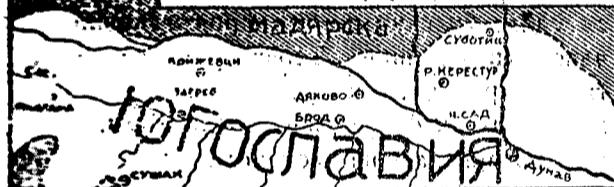
Америка буде вельки воені бомбардери, котри коштаю єден по 46 милийони динара. Таки аероплан може прелециц 10.400 км, а на нім єст 15 людох.

У Риму ше винчал други син Мусолини Бруно. На свадбі було понайвецей авіатичарох, бо и сам Бруно познати як добри авіатичар.

Прменки у французакей влади настала лих дњох. Рено дотерашні министер правди превжал министерство финансійох, а министер финансійох Маршандо постал мин. ізвозом. Нови министер финансійох ма ще востарац як да виратув французки пенеж зос призи, а да ше му вредносц не зменша.

Арабляні юбявіли у шицких своїх новінкох прокламацию у котрой поволую шицких араблянкох по щвеце до борби проци Жидох у Палестини. Тоту прокламацию видали вони на рочніцу дня кед англійски министер Балфур, обещал Жидом іх державу у Палестини.

З НАШЕЙ ДЕРЖАВІ.

ПОЛИТИЧНИ СХАДЗКИ почали ще пред візантійцами преший недзелі по цалей державі. Др. Стоядинович отримал вельку схадзку у Неготину. На тей схадзки особено осудзували політику Юг. Нар. Странки Ефтича и П. Живковича, котри ше тера з дружили зос Мачеком, а дакеди истого Мачека заверали пре Його політични програм.

У ДЮБЛЯНИ вельку схадзку отримал министер др. Корощец и ваявел, же ЙРЗ сце ушориц горватске питане и вона то єдина годна зробиц, але то будзе аж по візантійцам, док ше увидзи кто ма кого за собу. Далей министер Корощец обещал, же ше годни поўкшавац плацы державных уряднікох, кед меўдзинародна политика будзе и далей исц за миром. — Тиж и други странки отримали на вецеі местах в недзелю політични схадзки.

У руднику Любії у Босні рударе при копаню нашли на стари римски рови, котри походза з 270. роках по Христу. У ніх найдзени и вшелікі потребни рударски алаты, а тиж пенеж зос главами тедиших римских царох.

БОЛГАРСКИ председатель влади Кіосеванов зишол ще зос нашим министром предс. др. Стядиновичом у Нишу, дзе гоці бул торжествено дочекани. З тей нагоди обидвоме министри дали вияви о добрих односох и приятельству Іогославіи и Болгарії.

ШМЕРЦ ПОД ГАЙЗИВАНОМ. Гайзіван разтаргал на фалатки 11-рочного хлапца

Велька Шавя при штациі Поречані. Хлапец готово на кождай штациі вискакал зос іма пайташами зос гайзібану скорей як гайзібан станул. Але на штациі Поречані так нещешліво скочел же ще загойсал и спаднул ту вагону, и кед ще сцел влапіц за задні давери вагона не влапел, ше добре и спаднул под колеса вагона до затим ишол. Вагон го цалком потаргал и ровдавел. На место вишла такої комисія. За нещесце виновати сам хлапец котри скакал зос гайзібану.

ШМЕРЦ НА СВАДЗБІ. У Соту юдалевко Ілока настрадал на свадзбі свайго брата-няка земледілец М. Лутріг. Ёден зос свадзбі не меркуюци віштрелел зос револвера до нігога и вон остал на месте мертві.

ВЕЛЬКИ ВОДОВОД у срэзу Сански Мост будзе юскоро готовы. Людзе зос валадох дзе ёт вёди зос вельким торжеством превезли мотор котри будзе вируцовавац воду 200 м. високо и так полніц 15 валалски резервоари (вельки студні) одкатаў валали буду мац на досц води, тот вельки водовод почал ще будовац пред рок и пол на старане тамошнього вар. посланника. Сам мотор кошта вецеі як пол милийона динари.

В шеліячина.

СКЛЕНЯНИ ТАЛПИ. У Амерыкі робя пробы же би место скоряніх талпох запровадзиц — скленяни. Робя то на тот способ, же до скленяней волни мишаю клею з чого виходзі якашик маса, хтору веца наліплюю под ципели место талпох. Утвардзене же та-ки талпи велько хасновитши як скоряни, бо в ліце од ніх ноги не млыю, а вжыле не сцека з ніх цеплота. — ЛЮДЗКИ "ЗНОЙ" ОТРОВ. Мало ѿд людох анаю же людзкі зной то отров. Стари людае то знали и до людзкого зною мачали стрели у войни. Не зна ще тे-раз чи то бул зной здравых людох чи хорих. Ёден англійски дохтор шприцовал морски швині зос зноем ёдного професіональнага танцоша и вони загинули. Так исто було кед ѹшприцовал зос зноем зос рукавицох ёдней елегантней пані. Тот істи дохтор утвэр-дзел же зной здравого и віпочинутого чловека ив таки отровни як хорого. Тото досц важне, бо нам гутори, же віше по веckшим зною треба да ще добре умиеме. И таки способ ще заш доказало: чистота цела — то половка здравя. — ЦАЛИ ЖВОТ НЕ ВІДЗЕЛ ЖЕНУ. У славним манастире на горы Атос умар недавно 82-рочны монах, хтори дігда у своім живоце не видзел жену. Його мац умара у породзеню и дзецко дали до дораз манастира. У тим манастире нешлебодно було видзиц ані ёдну жену. И так тот монах през цали свой живод ані ёдну жену не видзел. — РУЧНА КРИЛАТИЦА. Инжынер Ергарт Ибершар паправел таку крилатицу котру чловек гоні зос руками. Вон ше припратрал як леци голуб та на тот способ веца виробел и свой апарат. Вон може на нім леци на годзину 40 км. Тот апарат будзе добры за шпорт. — У ВОЙВОДИНИ ёст 595 адвокатох и 389 адвокатских пріправников то за 14 адвокатох вецеі як 1937. року. Пріправников ёст 49 вецеі. — У ПАРИЗУ отримал кратку бешedu на радио о Пастеру 63 рочни Йосиф Майстер, котрого первого Пастер вілічел од збешнітосци. Вон роби уж 40 роки у Пастеровім інституту. — ВІЛИМ ЕНДРУЗ на суду у Лондону виявел, же муши краднүц бо ма 31 дзеци та їх иншак не може вікарміц. ЄГІПТЯНЕ мали свою стенографію. Стенографія то скрацене писмо за кожду бешedu же би людзе особено новинаре могли фріши-

ко а точно записац тово ѿ дахто гутори. Таке скрацене єгипетске писмо пренайдзене тераз на ёдней мармровай табли у Єгипту. Таке скрачене писмо мали и Римляне а відумал го єден писар по мену Тирон. Нешка кожда бешеда ма свою окрему стенографію.

Весели купці.

Апо чом шицки дохторе пишу рецепты по латински? — Зато бо сцу да кандидати на шмерц уча мертві язік.

Поцешел: Чловече Божи, заш ши погажел бешеду и зноў пиеш. — Цихо будз женочко, ёдно сом слово правда погажел, але ѡци такой друге дам.

Ленюх. Кеди ти маш найчежшу роботу през дзень? — Рано пред фриштіком кед мушым ставац з посцелі и облекац ше.

Посреднік за женіхбу: Познам ёдну барз ібру гдовицу, котра би була згодна жена за вас. Ма лем ёдну сдрослу дзівікую.

— Чом же ми веџ не понукувце тоту ёй дзівікую. — Е веџ би сце мали барз недобру швекру.

Цена зарну.

Жито, нове	—	—	—	—	—	150-154—
Кукурица	—	—	—	—	—	120-122—
Овес	—	—	—	—	—	132-138—
Ярец	—	—	—	—	—	147-150—
Мука 0.	—	—	—	—	—	315-325—
Мука 2.	—	—	—	—	—	300-310—
Отруби	—	—	—	—	—	110-112—

УЖ ВІШОЛ!

ДАВНО ОБЧЕКОВАНИ

МОЛИТВЕНІК

ЗА РУСКИ ДЗЕЦІ.

Зложел го о. Дюра Біндас, парох.

У нім су шицки кождодневни молітви по церковному и по руски, молітви за шицки потреби, поука за споведз и св. причасц, Утріня, Служба Божа, Молебен гу шерцу Христовому и гу Пр. Богор. и велько красни церковни писні. Кажде руске дзецко муши тот молітвенік мац. Родитеље, не жалуйце го дзецку свайму ку-піц, бо в туні и кошта лем

8 динари.

Може ще достац у Просвіти у Керестуре и на кождай нашей рускей парохії.

Гало!

Зложел сом цени

ШИЦКОМУ ЕСПАПУ и

ГОТОВИМ ШМАТОМ.

Достал сом нови блиши за якни вецеі фели.

Еспап цо будзем давац на борг, придзе о 2 тижні.

НЯРАДИ ШТЕФАН, тарговец.
Р. Керестур.

У КЕРЕСТУРСКИМ ХОТАРЕ

ест

ЦЕГЛЯРА

и у ней мож достац цеглу и череп по найтунішай цени.

ЛЕПОЛД МАРТИН
ФИЛИПОВО.